

Doktori kurzus

2025/26/2

Valláspedagógia

Cím:	Gyermekkor-történet
Téma:	A kurzus célja, hogy a hallgatók: • megismerjék a gyermekkortörténet főbb elméleti irányzatait és vitáit; • képesek legyenek történeti források kritikai elemzésére; • értelmezzék a gyermekkor változó fogalmát történelmi, társadalmi és jogi kontextusban; • a gyermekkortörténetet önálló kutatási témájukba integrálják. Tanulási eredmények A kurzus végére a hallgató: • átfogó képpel rendelkezik a gyermekkortörténet nemzetközi és hazai szakirodalmáról; • képes önálló forráskritikai elemzésre; • értelmezni tudja a gyermekhez egyházi diskurzusokat különböző történeti korszakokban; • doktori szintű tudományos szöveget képes létrehozni a témában
Tematika:	1. Bevezetés: a gyermekkortörténet, mint diszciplína • A gyermekkor, mint történeti konstrukció • Interdiszciplináris megközelítések (történet, teológia, szociológia) 2. Klasszikus elméleti alapok és viták • A „gyermekkor felfedezése” tézise • Kritikai recepciók és revíziók 3. Források és módszertan • Elsődleges források: írott, szóbeli, képi források • Ikonográfiai és vizuális források és azok elemzése

	• Neveléstörténeti források elemzésének módszerei 4. Gyermek és család az ókorban és a korai kereszténységben • Gyermek az Ókori Keleten • A spártai és az athéni nevelési modell • Az ókori római gyermekkép • Korakeresztény egyházatyák a gyermekekről 5. Középkori gyermekképek • Nevelés, fegyelmezés, vallásos szocializáció • Kolostori és plébániai nevelési gyakorlatok 6. Reformáció és gyermekkor • Protestáns nevelési eszmények • Katekézis, iskolázás, fegyelmi normák 7. Kora újkor: fegyelem és morális nevelés • Gyermek, bűn, engedelmesség • Egyházi kontroll és pedagógiai célok 8. Felvilágosodás és modernitás kezdete • A gyermek, mint nevelhető, fejleszthető lény • Vallás és racionalitás viszonya 9. A 19. század: intézményes gyermekkor • Iskoláztatás, gyermekmunka, árvaság 10. A 20. század traumái és a gyermek • Háborúk, totalitárius rendszerek, egyházi válaszok • Árvaházak, javítóintézetek, missziók 11. Gyermekkép és teológia a 20–21. században • Jogok, védelem, részvétel • Az elveszett gyermekkor Oktatási módszerek • Elméleti előadás • Forráselemző szeminárium • Kutatási esszé (15–20 oldal, doktori szinten) (50%)
--	--

Oktató:	Dr. Hegedűs Judit (NKE RTK Rendészeti Magatartástudományi és Kriminálpszichológia Tanszék)
Helyszín és időpontok:	Evangelikus Hittudományi Egyetem
A kurzus teljesítése	1 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása) 2 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), valamint a felsorolt szakirodalom közül egy kiválasztott tanulmány elolvasása (erről rövid visszajelzés adása) 3 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), valamint egy 15 perces referátum megtartása (és írásban beadása) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján 5 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), egy 15 perces referátum megtartása (és írásban beadása) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján; továbbá a referátum alapján (vagy más, a kurzushoz kapcsolódó témában) elkészített írásbeli dolgozat max. 10 oldal terjedelemben 7 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), egy 15 perces referátum megtartása (és írásban beadása) idegen nyelven (német / angol) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján; továbbá a referátum alapján (vagy más, a kurzushoz kapcsolódó témában) elkészített írásbeli dolgozat (idegen nyelven: németül / angolul) max. 10 oldal terjedelemben
Kötelező irodalom:	Az alábbi lista korrigált bibliográfiai adatokkal (szerző–év–cím–megjelenési adatok) készült, és tartalmazza a kért szerzőket (Pukánszky, Nóbik, Szabolcs Éva, Endrődy-Nagy) valamint idegen nyelvű alpműveket is. A magyar tételeknél igyekeztem olyan kiadási adatot megadni, ami intézményi/ könyvészeti szinten is stabilan hivatkozható. (Antikvarium.hu)

	Magyar nyelvű (gyermekkortörténet / gyermekkép) • Pukánszky, B. (2001). A gyermekkor története. Budapest: Műszaki Könyvkiadó. ISBN 963-16-2782-9. (Antikvarium.hu) • Vajda, Zs., & Pukánszky, B. (1998). A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó. ISBN 963-9024-49-X. (flaccus.hu) • Nóbik, A. (2000). Kísérlet a gyermekkép fogalmának meghatározására [könyvismertetés]. Magyar Pedagógia, (évf./szám a folyóiratban), 367–376. (magyarpedagogia.hu) • Szabolcs, É. (1999). Tartalomelemzés a gyermekkortörténet kutatásában: Gyermekkép Magyarországon, 1868–1890 (Egyetemi–főiskolai segédkönyv). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963-19-0317-6. (digitalia.lib.pte.hu) • Endrődy-Nagy, O. (2015). A gyermekkép reneszánsza 1455–1517 között Európában: Ikonográfiai elemzés (PhD-értekezés). Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem. (ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar) • Endrődy-Nagy, O. (2024). Gyermekkor (Interkulturális és interdiszciplináris kontextusban). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó / ELTE Reader. (ELTE Reader) • Pukánszky, B. (2002). Előadások a gyermekkor történetéről. Iskolakultúra, 12(3), 3–4. (MTAK Repository) Idegen nyelvű alapművek (nemzetközi gyermekkortörténet) • Ariès, P. (1962). Centuries of Childhood: A Social History of Family Life. New York: Vintage. • Cunningham, H. (1995). Children and Childhood in Western Society Since 1500. London: Longman. • Fass, P. S. (Ed.). (2013). The Routledge History of Childhood in the Western World. London: Routledge. • Heywood, C. (2001). A History of Childhood: Children and Childhood in the West from Medieval to Modern Times. Cambridge: Polity Press.
--	--

	• Shahrar, S. (1990). <i>Childhood in the Middle Ages</i>. London: Routledge.• Orme, N. (2001). <i>Medieval Children</i>. New Haven, CT: Yale University Press.• Laes, C. (2011). <i>Children in the Roman Empire: Outsiders Within</i>. Cambridge: Cambridge University Press.• Bunge, M. J. (Ed.). (2001). <i>The Child in Christian Thought</i>. Grand Rapids, MI: Eerdmans.• James, A., Jenks, C., & Prout, A. (1998). <i>Theorizing Childhood</i>. Cambridge: Polity Press.